

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

ธรรมานุศาสน์ มงคลที่ ๒๘ เป็นคนว่าง่าย-มหาสมุทรแห่งคุณธรรม

คนว่าง่ายมีความเคารพเชื่อฟัง และตั้งอยู่ในโอวาทของผู้มีคุณธรรม ย่อมจะได้รับการถ่ายทอดคุณงามความดี จะเป็นที่ยามอนแห่งสิริมงคลทั้งปวง **โสวจิตตสา** คือ ความเป็นผู้ว่าง่าย จะเกิดขึ้นกับเราได้ก็ต่อเมื่อเรามีความสำนึกอยู่เสมอว่า ยังมีสิ่งที่เราจะต้องฝึกฝนอบรมตนเองอีกมาก แล้วหมั่นสังเกตหมั่นแสวงหาความรู้ และคุณธรรมจากผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อพบแล้วก็ยินดีให้ท่านผู้รู้แนะนำสั่งสอน โดยไม่มีจิตเพ่งโทษ ไม่ตี้อันดินทุรัง หรือทำให้ท่านเกิดความขัดเคือง แต่ให้ตระหนักในความมีเมตตา และความเสียสละของท่านที่ช่วยแนะนำสั่งสอนให้เราเป็นคนดี ความเป็นคนว่าง่าย เป็นทางมาแห่งความเจริญ และเป็นคุณธรรมของคนทุกระดับชั้นและทุกวัย ถ้าเราเป็นผู้ nhỏ เมื่อผิดพลาดก็จะมีผู้ใหญ่คอยตักเตือน ถ้าเป็นผู้เสมอกัน เพื่อน ๆ ก็กล้าชี้แนะ แม้เป็นผู้ใหญ่ ถ้าหากฝึกเปิดใจให้กว้าง ทำใจให้กล้า รู้จักรับฟังเหตุผลของผู้ nhỏที่แนะนำด้วยความปรารถนาดี ก็จะมีแต่ความเจริญ นับว่ามีสิริมงคลติดตัว ความเป็นคนน่ารักก็จะบังเกิดขึ้น เหมือนในสมัยพุทธกาล มีภิกษुरुพหนึ่งอุปสมบทได้ ๕ พรรษา เมื่อเรียนกัมมัฏฐานแล้ว ท่านได้ลาอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ในป่า พอครบ ๓ เดือน ออกพรรษาแล้ว ท่านก็ยังไม่บรรลुकุณวิเศษอะไร จึงเกิดความท้อแท้ใจเลยละทิ้งความเพียรแล้วเดินทางกลับไม่ปฏิบัติตามโอวาทของอุปัชฌาย์อาจารย์ เมื่อพระอุปัชฌาย์ทราบเข้า จึงมาให้กำลังใจ และได้พาท่านไปเข้าเฝ้าพระศาสดา พระบรมศาสดาทรงทราบว่ ภิกษुरुพนี้ในอดีตชาติเคยเป็นค่นว่าง่าย และอยู่ในโอวาทของพระองค์มาก่อน จึงตรัสว่า...

“ภิกษุ...ทำไมเธอถึงได้ทอดทิ้งความเพียรเสียเล่า ผลอันเลิศในพระศาสนา นี้ คือ พระอรหัตตผล ย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้เกียจคร้าน มีแต่ผู้ที่มีความเพียรเท่านั้น ที่จะมีสิทธิ์บรรลุธรรมได้ในอดีตเธอก็เคยเป็นค่นมีความเพียร อดทนต่อโอวาทของครุบาอาจารย์ ดังนั้นแม้จะเป็นน้องคนสุดท้องในบรรดาโอรส ๑๐๐ พระองค์ของพระเจ้าพาราณสี ในที่สุดเธอก็ยังได้เป็นพระราชา” แล้วพระองค์ทรงเล่าเรื่องในอดีตให้ฟังว่า พระภิกษुरुพนี้เคยเกิดเป็นโอรสองค์สุดท้องของพระเจ้าพาราณสี ชื่อสังวรกุมาร เป็นค่นว่าง่าย เชื่อฟังคำแนะนำของพระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นมหาอำมาตย์ ได้ทรงผูกใจของมหาชนด้วยการบำเพ็ญสังกหัตถุธรรม จนเป็นที่รักของทุกคน เมื่อพระเจ้าพาราณสีใกล้จะสวรรคต

พระองค์ได้ตรัสกับเหล่าอำมาตย์ว่า “โอรสทุกพระองค์ มีสิทธิ์เป็นเจ้าของเศวตฉัตรทั้งนั้น แต่ใครครองใจพวกท่านได้ ก็จงให้เศวตฉัตรแก่ผู้นั้น”

เมื่อพระเจ้าพาราณสีสวรรคตแล้ว พวกอำมาตย์ก็ประชุมกัน และต่างก็เห็นตรงกันว่า พระโอรสองค์สุดท้าย คือ **สังวรกุมาร** ครองใจประชาชนได้มากกว่าใคร จึงพร้อมใจกันยกเศวตฉัตรให้ ฝ่ายพระกุมารอีก ๙๙ พระองค์ ซึ่งประทับอยู่ในชนบทที่พระบิดาประทานให้ เมื่อทราบข่าวแล้ว จึงปรึกษากันว่าจะรวมตัวกันยกเศวตฉัตร ถวายแต่เชษฐาองค์โตแทน ดังนั้นได้พากันไปล้อมพระนครไว้ แล้วส่งหนังสือถึงพระเจ้าสังวรว่า **จงคืนเศวตฉัตรมา มิฉะนั้นก็จะต้องรบกัน**

พระเจ้าสังวรตรัสถามอำมาตย์โพธิสัตว์ว่า **“ควรทำอย่างไรดี”** พระโพธิสัตว์กราบทูลแนะนำ ให้แบ่งราชสมบัติเป็น ๙๙ ส่วนถวายแต่เจ้าพี่ทั้งหมด แล้วส่งสาสน์เชิญให้มารับ เพราะไม่มีความประสงค์จะรบ พระเชษฐาองค์โตพระนามว่า **อุโบสถกุมาร** พอได้รับสาสน์แล้ว ก็เรียกน้อง ๆ มาตรัสว่า **“น้องเล็กของเราไม่ได้ตั้งตนเป็นศัตรู และยอมอบราชสมบัติให้แก่พวกเราทุกคนด้วย แต่พวกเราจะครองเศวตฉัตรพร้อม ๆ กัน คงเป็นไปได้ เพราะฉะนั้น พวกเราจึงให้เศวตฉัตรแก่น้องเล็กองค์เดียวเถิด”** แล้วทั้งหมดก็เดินทางไปมอบราชสมบัติคืน เมื่อเสด็จไปถึง เจ้าชายอุโบสถได้ทอดพระเนตรเห็นสิริราชสมบัติของพระอนุชา และได้ทรงใคร่ครวญถึงความประสงค์ของพระบิดาแล้ว จึงทูลถามพระเจ้าสังวรว่า **“น้องพี่...เจ้ามีศิลาจารวัตรข้อไหน จึงสถิตอยู่เหนือพี่ ๆ และด้วยศิลาจารวัตรข้อไหน หมูญาติทั้งหลายที่มาประชุมกันจึงไม่ย่ำยีข่มเหงเจ้า”** พระเจ้าสังวรตรัสตอบว่า **“หม่อมฉันไม่ได้ริษยาสมณะทั้งหลาย มีแต่นอบน้อมท่านด้วยความเคารพ สมณะเหล่านั้นจึงพร่ำสอนหม่อมฉัน หม่อมฉันฟังคำของสมณะแล้ว ก็ไม่เคยดูหมิ่น ใจของหม่อมฉันยินดีในธรรม เจ้าหน้าที่พนักงานแผนกต่าง ๆ หม่อมฉันก็ไม่เคยตัดเบียดเบียน และไม่ได้ตัดบำเหน็จบำนาญให้ลดลง อำมาตย์ผู้ใหญ่ และข้าราชการผู้มีความสามารถของหม่อมฉันมีอยู่ และได้ช่วยกันบำรุงพระนครให้สมบูรณ์ แม้พวกพ่อค้าที่มาจากต่างเมือง หม่อมฉันก็ช่วยจัดการอารักขาให้เขาเหล่านั้น”** อุโบสถกุมารได้สดับคุณของพระเจ้าสังวรแล้ว จึงตรัสว่า **“ดีแล้ว น้องได้ปกครองราชสมบัติและหมูญาติโดยธรรม เป็นผู้มิพระปรีชาสามารถได้เกื้อกูลต่อพระประยูรญาติ ดังนั้นศัตรูทั้งหลายก็จะไม่มาเบียดเบียน”** พระเจ้าสังวรได้ทรงประทานยศใหญ่แก่เจ้าพี่ทุก ๆ พระองค์ เจ้าพี่เหล่านั้น ประทับอยู่ในราชสำนักถึงครึ่งเดือน ก่อนจะกลับก็ทูลว่า **“เจ้าพี่ทุกองค์จะคอยระวังพวกโจรในชนบทให้ ขอพระองค์จงเสวยสุขในราชสมบัติเถิด”** เพราะพระเจ้าสังวรมหาราชา ได้ดำรงอยู่ในโอวาทของมหาอำมาตย์โพธิสัตว์ ตลอดพระชนมายุของพระองค์ จึงเสวยราชสมบัติอย่างมีความสุข เมื่อละโลกแล้ว ก็เสด็จไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระบรมศาสดาก็ตรัสกับภิกษุรูปนั้นว่า **“ภิกษุ...ในกาลก่อนเธอก็เคยเป็นคนว่าง่าย แต่บัดนี้ทำไมเธอก็ไม่ปรารถนาความเพียรเล่า”** แล้วทรงแสดงอริยสัจ ๔ ภิกษุรูปนั้นได้สติ และปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา ใจหยุดนิ่งเข้าไปตามลำดับ จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ความเป็นคนว่าง่าย จะเป็นทางมาแห่งความสุขความเจริญ และคุณธรรมความดีทุกอย่าง เป็นปัจจัยให้ได้บรรลุธรรม เพราะฉะนั้นให้พวกเราทุกคน ฝึกที่จะลดตัวของเราลงต่ำ เพื่อยกใจให้สูงขึ้น เหมือนมหาสมุทรเป็นที่รองรับแม่น้ำทุกสายที่ไหลมาจากทั่วทุกสารทิศ ให้คำแนะนำของยอดกัลยาณมิตรได้มาช่วยเติมส่วนที่พร่อง และเสริมให้เราเป็นผู้มีจิตใจสูงส่ง เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมของยอดนักสร้างบารมี ฝึกฝนความเป็นคนว่าง่าย

เอกสารประกอบบทความ :

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาหมากุฎราชวิทยาลัย สังวรชาดก เล่ม ๖๐ หน้า ๘๕

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ